

Емісар. Емісар

Про книгу

Власнику кафе «Артист» відомо про його відмінність від решти людей. Проте він навіть не здогадується, чому потрапляє у вир зіткнення інтересів чужоземних спецслужб. Змушений грати роль загадкового емісара у далекій країні, колишній актор тепер вже по-справжньому балансує краєм прірви. Та як висловився сам автор — це книжка про Мрію. Адже навіть за крок до загибелі його герой намагається вперто просуватися до здійснення мрії усього свого життя... Ця книжка — нове видання відомого детективу Олексія Волкова. Окрім багатьох романів, якими зачитуються шанувальники цього жанру, в активі автора перемоги у найпрестижніших літературних конкурсах різних років, зокрема — головний приз «Гранд-Коронації слова» 2021 року за роман «Відкинуті Богом».

ОЛЕКСІЙ
ВОЛКОВ

ЕМІСАР

ДЕТЕКТИВНА АГЕНЦІЯ ВО

ДЕТЕКТИВНА АГЕНЦІЯ ВО

Олексій Волков

EMICAP

Роман

 ® ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

Серію «Детективна агенція ВО» засновано 2016 року

...Власнику кафе «Артист» відомо про його відмінність від решти людей. Проте він навіть не здогадується, чому потрапляє у вир зіткнення інтересів чужоземних спецслужб. Змушений грати роль загадкового емісара у далекій країні, колишній актор тепер вже по-справжньому балансує краєм прірви. Та як висловився сам автор — це книжка про Мрію. Адже навіть за крок до загибелі його герой намагається вперто просуватися до здійснення мрії усього свого життя...

Ця книжка — нове видання відомого детективу Олексія Волкова. Окрім багатьох романів, якими зачитуються шанувальники цього жанру, в активі автора перемоги у найпрестижніших літературних конкурсах різних років, зокрема — головний приз «Гранд-Коронації слова» 2021 року за роман «Відкинуті Богом».

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

«Навчальна книга — Богдан», просп. С. Бандери, 34а,
м. Тернопіль, Україна, 46002.

«Навчальна книга — Богдан», а/с 529, м. Тернопіль, Україна, 46008.

У випадку побажань та претензій звертатися: т/ф (0352) 520 607 office@bohdan-books.com

Інтернет-магазин «НК Богдан»: www.bohdan-books.com mail@bohdan-books.com

т. (0352) 519 797, (067) 350 1870, (066) 727 1762

Електронні книги: www.bohdan-digital.com

Гуртові продажі: т/ф (0352) 430 046, (050) 338 4520

м. Київ, просп. Гагаріна, 27: т/ф (044) 296 8956; (095) 808 3279, nk-bogdan@ukr.net

Інтернет-магазин «Дім книги»: dk-books.com

т. (067) 350 1467; (099) 434 9947

Бій був коротким і жорстоким. Їх притиснули з обох боків одразу за млином, що стояв на річці, коли половина загону вже переправилася на інший берег. Кіннота налетіла несподівано, і ті, хто не встиг до цього часу переїхати через вузький місток, змушені були повертатися обличчям до ворога, вступаючи у бій. Охоронна сотня полковника змела супротивника просто у річку. Дзвін шабель зливався з іржанням коней і криками поранених. Їх перекидали у потік разом з кіньми, і вода кипіла намулом уперемішку з людьми, котрі борсалися, залишивши скакунів, намагаючись урятуватися у чорній, пінній після коліс млина, воді.

А по той бік містка також тремтіла земля. Кілька десятків запорожців, які стояли у містечку, підняті на диво швидко, оскільки ще задовго до півночі лежали напівмертвими від горілки, вчасно здійснили цей маневр і готові були зробити те ж саме з частиною ворогів, що встигла переправитися. Їхні списи вже опустилися, а гикання та свист разом із хмарою пилюки мали накрити рештки непроханих гостей, обличчя котрих спотворив жах.

Бастюрк вихопив з піхов ятаган, зацькованим поглядом озираючись на свого ватажка. А Тубілай на якусь мить, здавалося, застиг. Навіть кінь його підсів, захарчав, наче готуючись до стрибка, напевно, в обличчя власній смерті. Але померти зараз не входило у задуми того, хто сидів верхи. Тубілай обійняв дівчину і смикнув з коня, що непокоївся поруч, до себе у сідло, ніби вона взагалі не мала ваги. Ліва рука його обхопила стан полонянки, утримуючи водночас поводдя, права ж підняла над головою кривий блискучий ятаган, і лише тоді кінські копита почали вивертати землю, кидаючи воїна, прикритого дівчиною, наче щитом, просто на списи запорожців.

Відстані між ними майже не залишалось, і крики: «Панна з ними! Панна...» зім'яли ряди запорожців, піднімаючи списи, відвертаючи їх убік. А Бастюрк, дико гикнувши, кинув залишки яничарів у шпарину, яку прорубував собою у рядах ворогів Тубілай. Усе змішалось. Козацькі списи таки уп'ялися в задніх, та кілька тих, котрі встигли проскочити за ватажком крізь хмару пилюки, уже летіли степом, огинаючи гай.

Їх врятувало те, що інші яничари, котрі ще проскочили міст після них, волею-неволею змушені були вступити у бій з козаками, й

оскільки тих було не надто багато, запорожці таки зав'язли у бою, замість того, щоб одразу кинутися навздогін утікачам.

Бойові вигуки лунали недовго. Останній воїн султана впав від удару козацької шаблі. Кількох, виловлених із каламутної води, вже в'язали на березі. А запорожці виявилися майже неушкодженими — лише той, кого мало не навпіл розрубав ятаган Тубілая, кривавив траву біля поламаного верболозу, і ще один затискав рану на боці.

Козацький загін, уже з'єднаний, вибиваючи копитами степову траву, помчав слідами тих кількох, котрим удалося якимось дивом уникнути загибелі. Вдалося. Та доля їхня однаково вже була вирішеною. І жоден зі сп'янілих боєм козаків у тому не сумнівався. Їх доженуть, а ні — то перехоплять. Куди подітися чужинцям у цьому українському степу?

Кафе «Артист»

Я завжди боявся, що ця робота колись — рано чи пізно підсуне мені свиню — таку жирну і смердючу, запахло конкретне, «стопудове». І навіть те, що я давно її закинув та осів хтозна-де, у біса на задвірках, не надто мене заспокоювало. Хоч, якщо по правді, думки такого роду навідувалися рідко. Просто завжди мав на увазі перспективу бути наздогнаним оцим минулим.

Цього дощового вечора у кафе товклося чимало люду. Дванадцяттеро — за нашими мірками це багато. Начальник податкової притягнув одразу чотирьох — де ж їм іще подітися від людських очей, попити, розв'язати свої чиновничі проблеми. Двоє ментів з якоюсь дамою — також наші; пацанва, котра торгує на базарі. Звідси польовою дорогою, за Чортову гору попри став і вдома — п'яний, не п'яний... Зручне місце для усіх. Бувають і заїжджі, такі, як ото двоє, — просто зупинилися перекусити, дорога замучила.

Вони засиділися найдовше, і Микола, зазирнувши у двері, поглядом попросив дозволу їхати. Я вимкнув електроніку і вийшов до нього надвір.

— Ну що, Сергійовичу, я чухаю. Начебто, культурні... — він кивнув у бік останніх відвідувачів.

— Давай, Коль... — погодився я. — Завтра зрання по продукти.

Вони вийшли обоє, і молодший попрямував до «Волги», залишеної на майданчику. Другий неспішно витягнув цигарку і невизначено кивнув у бік гори:

— Гарне місце у вас.

— Прошу на другий раз.

— Хмм... — його відрижка вийшла переконливою. — А знаєте, ми вас також хочемо запросити.

— Куди? — не зрозумів я.

Простягнуте посвідчення підполковника СБУ неприємно вколело десь у нутрощах.

— Що я можу мати до вашої поважної організації? — невдоволено запитав я, відчувши неприємне у грудях.

— А от і можете, — нещиро посміхнувся він. — Ми тут не випадково. Цілеспрямовано до вас приїхали. Хочемо запропонувати вам взаємовигідну справу.

— Ні, дякую! — я підняв руки. — Не хочу ніяких справ. Мені пора йти, пробачте. Дякую, що завітали. За вечерю платити не потрібно.

Іноді доводиться вдаватися до такого. А ці двоє, схоже, на те й розраховували, щоби поїсти надурняк.

— Шановний пане Володимире, — він знову зупинив мене, — ви не так нас зрозуміли. Платня за вечерю вже залишена на столі. А ми справді хочемо, щоб ви розглянули нашу пропозицію. Усе суто добровільно. У вас є вибір. Не схочете — відмовитися. А от вислухати мусите. Повірте, тут у вас вибору нема.

— Гаразд, — сказав я, відчуваючи дедалі більший неспокій. — У чому ж пропозиція? ...А звідки вам відомо моє ім'я?

На це він поблажливо посміхнувся:

— Не лише ім'я, пане Байдо... Не будьте таким безпосереднім, ви ж не такий. Давайте завтра о будь-якій годині, коли вам зручно на алеї Перемоги у напрямку до Кільця.

— Це я що — маю їхати до...

— Там вистачить і на бензин, — розвів руками гість, не давши договорити. — Я сидітиму на одній з лавочок, побачите. До речі, я не сказав — це приватна пропозиція. Займатися державним шпигунством вам не пропонуватимуть.

— А чому не можна поговорити тут і зараз? — наголос я.

— Пізно, — він показав на годинник. — А розмова довга. Упевнений — вас це зацікавить.

Я мовчки повернувся і застиг біля одвірка. Люба домивала посуд. Оксана вийшла з бару і спробувала зазирнути мені в очі, а потім картинно поводи́ла долонею перед моїм обличчям:

— Егей! Альоу! Шефе, ви у відключці? — вона весело засміялася. — Ти що, уздрів те, що на столі, й очманів?

— А що на столі?

Я повільно повернув голову і побачив скраю на скатертині розкладені, наче карти, три купюри по сто доларів. Гроші були справжні. Новісінькі.

— Класні клієнти, — співала Оксана. — Правда? Це завал... Зараз Ігор за Любкою приїде. Мені з ними їхати? Га? Чи не їхати?

Вона легенько штовхнула мене боком.

— Їхати, — упевнено сказав я. — Їхати, сонце... Мені завтра рано вставати. А ти за старшу. На увесь день.

Їхати за сто кеме — це обов'язково ще сьогодні замінити реле. І не щедра платня несподіваних клієнтів штовхала мене у дорогу. Я розглядав три сотенних купюри, отриманих за дві яєчні з беконом, салат та пиво, а відчуття було таке, наче мені вручили «чорну мітку». Ті, хто спромагається на подібні жести, не відчепляться так просто, не залежно — СБУ вони насправді, чи ні.

Гайки у гаражі крутилися не надто вправно, а я згадував оту колишню свою кляту роботу, намагаючись витягти зі спогадів про неї те, що, можливо, й привело двох служак такої поважної організації до кафе «Артист».

Аргумент, що вбиває наповал

Він сидів на лавочці якраз посеред алеї і читав газету. Навколо клумб з квітами мами возили немовлят, старші діти їздили на роликах і скейтах, бабусі-пенсіонерки несли хліб з кефіром, а більшість просто йшли хто куди у своїх справах.

Привітавшись, я сів поруч. Він відклав газету, і та ж сама нещира посмішка скривила його обличчя:

— Радий вас бачити, пане Байдо. Як доїхали?

— Дякую, давайте до справи, — попросив я. — До речі, ваша платня виявилася надто щедрою, я привіз решту.

— Ну що ви! — засміявся він, зупиняючи мою руку, яка смикнулася до кишені.

— Це на випадок, якщо не зможу задовольнити вашу пропозицію.

— А от тоді й поговоримо про решту, — він дружньо поплескав мене по плечі й почав: — Власне, нічого такого вам не пропонуватиму. Всього-на-всього, зважаючи на ваші ммм... так би мовити, таланти... зіграти роль. Вам доведеться проїхатися в одне-друге місто, з деким зустрінися, поговорити... Ось таке. Кілька зустрічей, навіть із гарними жінками у тому числі. А платня буде достатньою. Конкретні умови можемо обговорити зараз.

— Господи... Звідки вам відомо?! — я не зміг стриматися. — Хто? Костянтин нацькував вас на мене? От сучара!.. Значить, так, — я зірвався з лавки, — запам'ятайте — я цим більше не займаюся! Ви зрозуміли? Можете мене стріляти, до в'язниці садити... Я сказав — ні! Ніколи!

Очі його звузилися, ніс загострився — це було помітно, незважаючи на злість та розпач, що охопили мене. Він не скочив услід за мною — лише підняв застережливо палець:

— Не гарячкуйте, Володю. Ви не бачили ще моїх аргументів «за». Сядьте, прошу вас.

Я хляпнувся на лавку й зарікся, що якими б вони не були, його аргументи, якщо цей щур не відчепиться, завтра пошлю під три чорти свій кабак з хатою, машину, не кажучи вже про Оксану та всіх решту, і

заберуся туди, звідки приїхав. Нехай краще стану алкашем і здохну там від білої гарячки, ніж влізу ще раз у таке.

— Отже, — вів своєї СБУшник, — ось мій головний аргумент — ви бачите цю людину?

Він указував пальцем на чоловіка, який сидів неподалік. Більшість лавок розташовувалася здовж алеї, спинками до ряду дерев, що відгороджував її від проїжджої частини з кожного боку. Але там, де переривалися клумби, лавки стояли ще й поперек. От на такій і сидів цей — нехай іще не дід, але... одне слово, пенсіонер. Я розглядав його, намагаючись упізнати. А мій співрозмовник неквапно підійшов до нього і нахилився, щось промовляючи — я не почув. Чоловік зняв окуляри і глянув на годинник, а потім відповів.

Новий знайомий повернувся і сів поруч.

— Не знаю, хто це, — похитав я головою. — Уперше бачу.

— А це не має значення. Ви, головне, дивіться на нього уважно, зараз побачите.

Це сталося зненацька. Я не одразу зрозумів. Голова пенсіонера якось різко смикнулася назад з дивним звуком, наче щось ударилося в неї, і, незграбно змахнувши руками, він завалився з лавки на бруківку. Чоловік лежав нерухомо, лише кілька разів смикнулися старі поношені черевики. Капельох злетів із голови, й цівка темної крові поповзла по скроні донизу, зливаючись із калюжею, що вже розпливалася під його головою.

А я відчув, як усередині все німіє. Дихання робилося не моє, і я ніяк не міг повернути голови до співрозмовника, розуміючи, що його тут уже нема. Це ж він... знав, що зараз станеться... Скоївши таке, людина мала б одразу втекти!

Він залишився там, де й був, не звертаючи уваги на пронизливі крики перших очевидців. Люди, зрозумівши, спочатку кинулися навсібіч, а потім, навпаки, почав стікатися натовп.

А той, у кого, вочевидь, уселився диявол, обережно взяв мене попід руку і повів геть. Я залякло переставляв ноги і чув його скрипучий голос майже у саме вухо.

— Зараз поз'їжджаються — «швидка», міліція... — це долітало до мене наче з далекого всесвіту, — ...але вам це не загрожує, якщо приймете пропозицію... Це просто, так би мовити... додатковий аргумент, щоби переконати вас. Якщо гроші не переконують, то це...

mmm... зовсім інша справа. Бачите — вибір у вас однаково є... ну, якщо відмовитеся, ми ще кілька разів пред'явимо вам подібні аргументи, як оце щойно... ммм... шкода, звісно, чоловіка, а що зробиш, як ви не розумієте? А потім... Ми ж не можемо переколошматити половину громадян, бо ви, бачите, такий упертий! Ну, ще одного, другого, — полякаємо вас, а там...

Я їхав у крайньому ряді, намагаючись не ввалитися в якусь машину сусіднього ряду або ж тротуарну брівку. Руки чомусь не могли тримати кермо у стійкому положенні. Машина постійно відхилялася то вправо, то вліво, а коли я намагався вирівняти, кермо оберталося забагато, і «дев'ятка» виписувала якісь вісімки. На КП мене зупинив даішник і підозріло нюхнув із рота.

— Чого ви такий? — запитав він. — Вам, може, погано?

— Ні, все гаразд... Просто... нещастя сталося...

— Обережно їдьте.

Я не збрехав. Справді, сталося нещастя. Таке, якого підсвідомо чекав уже давно.

***

Андруш Підкова видерся крізь останні куці та скочив у сідло. Він був єдиним з козаків — як полковничих, так і запорожців, хто не кинувся за втікачами, а верхи скочив з насипу просто у верболоз. Вони завернуть — рано чи пізно, оскільки, взявши цей напрямок у степ, віддалялися углиб від меж козацьких вольностей. А їм треба на південь. І Підкова не шкодував коня й нагайки, намагаючись дістатися до потрібного місця.

Андруш іноді й сам дивувався, звідки взялася у нього ця поміркованість та коли вистигла голова, що завжди була надто гарячою. Нове становище сотника Іванівського куреня якось само вибило зайве хлоп'яцтво з голови. І як не крути — не відірватися у степу шістьом на п'яти конях, з яких лише чотири повноцінних. А хлопці полковника знають степ, як свої п'ять пальців... Знав Андруш і те, що турки також це розуміють. І той, хто зумів так дотепно продертися крізь козацькі ряди, обов'язково щось вигадас, аби врятуватися удруге. Їхня мета — дівчина, внучка старого полковника, яку викрали, щоби продати у Кафі, як і годиться. Отже, ймовірно, вони розділяться, тоді легше стане як тим, так і тим. Встигнути б...

Сонце якраз повернуло на захід, коли Андруш дістався до підніжжя і, залишивши коня, на одному подихові вибрався нагору. Степ ходив рівними хвилями, підкоряючись вітру, такому лагідному сьогодні. У небі кружляли шуліки — його помічні вартові. Тиша переривалася тільки розбурханим диханням козака. Тепер пан або пропав. Якщо їх зловлять десь у степу, з нього довго глузуватимуть. Якщо ж його міркування правильні... Сотник потягнув шаблю з піхов. Він опинився тоді першим на шляху навіженого бусурмана й ледве встиг, кинувши списа, вихопити шаблю та прийняти страшний удар, навіть кінь присів і позадкував. Зарубка на його булаті була дуже глибокою. Та не чіпався неспокій козацького серця. Що з того? Аби зустрітися. Відібрати панну... Про це всі думки. А що там далі...

І він оглядав обрії, не заплющуючи очей ні на мить і навіть не згадуючи про люльку. Не виникала у козака й думка про те, що воно вельми дивно, коли загін яничарів гине заради однієї полонянки, нехай навіть це внучка полковника. Давно б уже мали кинути здобич і рятувати власні голови, як личить порядним бусурманам. Нехай навіть дівчина дуже гарна і варта дорогої ціни золотом на невільничому ринку...

Так гадав сотник. Просто Андрушеві не доводилося бачити її раніше.

Втеча

Усе летіло з-під рук. Я мотався по хаті, перекидаючи те, що потрапляло під ноги, і сипав прокльонами невідомо до кого. Я збирався. Подалі звідси. З цієї клятої країни, де мені вочевидь нема і не буде місця. Тільки легко сказати — подалі. Як зникнути?

Першим із почуттів, що охопили мене вдома, була прикрість. Я вже не думав про людей, котрі усерйоз зазіхнули на моє життя та свободу, і краявся лише одним — навіщо я повернувся. Навіщо?! Сидів би зараз за тисячі кілометрів, на протилежному боці земної кулі та прибирав їхнє чистеньке сміття чистенькими рукавичками, попиваючи у вільний час їхнє віскі — нехай гівняне, все ж ліпше, ніж втягувати голову в плечі, очікуючи кулю, що прилетить не знати звідки, без звуку, так, як у бідолашного пенсіонера, котрий загинув тільки заради того, аби полякати мене.

За вікном усе спокійно. Пролітають по трасі машини — рідко, бо дороба наша не така вже й магістральна. Проїдуть дві-три — і пусто. Відвідувачів у кафе нема. Хто може зараз стежити за мною, щоби знати — спробую втекти чи ні? Найімовірніше — ніхто. Я знову обводив поглядом обрії і переконувався у цьому. Хто завадить мені втекти? Хто знатиме про це, коли уночі, тихенько вислизну через задні двері й, обійшовши Чортову гору, піду полями?

Голова відмовлялась аналізувати те, що сталось. Я давно вже не копирсався у своєму минулому, і зв'язати зараз усе до купи було надзвичайно важко. Одне тільки не викликало сумніву — цей хвіст притягнувся за мною звідти, з дев'яностого-дев'яносто другого років, коли я сяяв у своєму жанрі. Скільки часу минуло... І ще я був упевнений, що ні до якого СБУ цей мудак не належить. Маячня. Якою б не була паскудною наша країна, її силові структури не відстрілюють громадян. До цього у нас не дійде. Посвідчення цього підполковника липове, а сам він — звичайний бандит, навіть якщо і працює у поважній структурі. От тільки кого я зацікавив? Хто зумів вичислити мене за стільки років і в такій дірі? Невже просто невезіння? Ну отак-от, їхав хтось і побачив старого знайомого... Ні, такого не буває. Світ тісний, але ж не настільки!

Валіза була зібрана, і я чекав темряви, згадуючи останні деталі. Мені дали час оговтатися й відпочити. Чомусь вони упевнені, що я не втечу. Дарма, хлопці. Завтра-позавтра буду в аеропорті одного з наших міст або ж на залізничному вокзалі. А сьогодні всю ніч ітиму сам-один, переконуючись, що жодна жива душа не бачить — хто я і де. А тоді Польща — так найлегше, найшвидше. А потім яка-небудь Бельгія або Німеччина. А там... Так воно і станеться. Якщо, звісно, це насправді не таємні служби, про які ніхто не має уяви. Тоді мене перехоплять під час перевірки паспортів на митниці, куди б я не пхнувся. Тоді, аби застрахуватися, кордон треба переходити нелегально...

Я стиснув руками голову — вона починала боліти.

Оксана з'явилася несподівано.

— А це що... — не зрозуміла вона, побачивши розгардіяш, а потім і сумку. — Ти кудись збираєшся?

— Збираюся, — сказав я, — але про це ніхто не повинен знати. Зрозуміла?

— Куди? — витріщила вона очі.

— На Кудикину гору.

— У нас тільки Чортова... — розгублено промовили губенята, до яких мені тепер було байдуже. — А коли повернешся?

— Не знаю.

— А... тут хто буде керувати?

— Хто хоче, — відповів я. — Можеш ти керувати. Скільки влізе. Ти вмієш.

— А... Я нічого не розумію...

Їй справді важко було второпати, що коїться.

— Відчепись, — попросив я. — Що тобі незрозуміло? Приходь собі та працюй. Що заробиш, то твоє.

Вона так і залишилася посеред кімнати з розведеними руками, і мені навіть у такій ситуації стало її шкода. У ситуації, коли шкодувати належало передусім себе. Я сів, намагаючись сконцентруватися, й Оксана мені дуже заважала. Вона сперлася на одвірок і мовчки водила очима по стінах.

— Слухай, сонце... йди чимось займися. Прошу тебе. Я не можу зосередитися при тобі. — Я підійшов до неї і обійняв. — Давай... Будеш приходити, працювати... Хто питатиме — скажеш, поїхав на

якийсь час, куди — не сказав. У податкову плати, гроші рахуй, витрачай. А там... буде видно.

Оксана більше нічого не сказала — тільки ще раз глянула, демонструючи образу.

— Оксано, — мовив я, — якщо ти зараз хоч комусь бовкнеш, що я кудись збираюся...

Вона застигла, так і не розчинивши дверей. Я взяв до рук важку та криву шаблю і витягнув з піхов. Клинок блиснув у світлі електричної лампочки. Раніше я ніколи не показував їй цього. Тому очі Оксани стали зовсім круглими, коли блискучий клинок зі свистом затанцював навколо мого тіла, розсікаючи повітря, а на закінчення чиркнув кінцем по скатертині, що звисала з краю стола. Скатертина так і не посунулася, зате від кута до кута утворилася рівна довга прорізь.

— Жарт, — промовив я, ховаючи зброю. — Можеш узяти собі. Повісь на стінку. На пам'ять.

Цю штуку я мав залишити тут, як і всі мої химерні мрії. Часи, коли подорожуючі лицарі тягали таке зі собою, безповоротно минули.

Заповіт писати рано

Зі своїм скомпрометованим закордонним паспортом я міг розраховувати потрапити туди лише обхідними шляхами. Тим паче, у такій ситуації їхати до посольства і намагатися відкрити візу — це мало вигляд повного божевілля. Не повинен я перебувати там, де на мене можуть чекати. Тому Чернівці здалися мені привабливим містом. На відшибі та близько до кордону. Ніхто не знав, що я тут. Два дні минули у важких думках, та все ж результат був не за горами — ще за два дні їхатиме бус, і я нелегалом потраплю до Португалії. Не до Польщі. Звідти через океан до Сполучених Штатів. А от там я справді загублюся. Біс із ним, буду вічним нелегалом. Усе ж таки краще, ніж на мушці у тих «кагебістів».

На кінець третього дня я достатньо заспокоївся і вже не смикався від кожного шурхотіння. Ніхто не міг знати, де я зараз. Триста з лишнім кілометрів відділяли мене від кафе «Артист», з якого я вийшов пізно уночі й до ранку йшов полями сам-один. Лише о десятій наступного дня, спіймавши попутку, дістався до Вінниці, а звідти знову ж таки на перекладних — сюди. Ніхто мене не бачив, ніхто за мною не стежив — гарантія. Тому і зважився на це. Усі справи повинні мати закінченість.

Приватний нотаріус Павло Петрович Машковський ще обідав, і двері з табличкою виявилися зачиненими. Я передивився документи. Усе було законно. Я міг будь-де оформити генеральне доручення на свої справи — кафе й машину. Нехай Оксана займається на законних підставах. Чого має пропадати? І кому ще я можу? А тут мене однаково ніхто не знає. Потім залишу в якійсь камері схову та якимось повідомлю їй.

Я запалив, відвернувшись убік од черги, що почала збиратися за мною. До мене поверталось самовладання, а впевненість, що вдасться викрутитися, ставала міцнішою. У Штатах я — наче риба у воді. Шкода от тільки, що там доведеться усе починати з нуля і на голому місці — повертатися до Чикаго, де я провів вісім років і залишилися знайомі, було все-таки ризиковано.

Крик, що пролунав над самим моїм вухом, був страхітливим — вона волала так, що мороз ішов по шкірі, й, повертаючи голову, я вже знав,

що зараз побачу. Мужик, який сидів через одного, з'їжджав спиною по стіні додолу. Акурат на чолі у нього була дірка, з якої вже текло, а потилиця розмазувала по кремовому набризку будинку густе і червоне. Я остовпіло глянув навпроти — там височіла якась шестиповерхова споруда. Вікна її відблискували від сонця. Я так і не встиг роздивитися віку цього нещасного — голова його з'їхала набік і завалилася у щілину між лавкою та стіною.

Згадався скрипучий голос мого знайомого з підполковничим посвідченням: «Зараз поз'їжджаються — «швидка», міліція...». А коли неслухняні ноги занесли мене у хтозна-який район Чернівців на хтозна-яку вулицю, абсолютно незнайомий чоловік, проходячи поруч, мовив наче ні до кого:

— Оформляти заповіт вам ще рано.

І потім неслухняна моя голова ще довго намагалася зрозуміти правильний зміст цього вислову.

***

Тубілай озирнувся через плече і, наздогнавши Бастюрка, стиха мовив до нього кілька слів, а сам зупинився, різко осадивши коня. Останній погляд Бастюрка, яким той прощався зі своїм ватажком, блиснув хижо, адже запахло новою здобиччю, незрівняно ціннішою за будь-яку жінку, — власним життям. Тепер вони зможуть утекти. Четверо на чотирьох здорових конях. Та й полонянки з ними не буде — коли вороги це побачать — одразу кинуть їх і шукатимуть її. А для яничар-аги, який упав у немилість султана, однаково шляху назад нема. Того, хто не виконує волю повелителя, карають смертю. І тепер він, Бастюрк, найімовірніше, займе після повернення його місце, бо ж є справжнім воїном. А це дивне бажання султана він також задовольнить. Бажання, за яке щойно загинуло тридцять добірних яничарів — еліти воїнства всемогутнього Сулеймана-паші.

Кінь воїна, що наче вирішив здатися разом із здобиччю, йшов з відпущеними поводами назустріч переслідувачам, які ось-ось мали б з'явитися, адже не важко тримати слід утікачів, які скачуть неторканими степовими травами. А ось і той, хто безнадійно відстав. Кінь Ханіма ледве переставляв копита, та й вершник насилу тримався у сідлі. Тоді, біля млина, запорожці відсахнулися, боячись пронизати списами дівчину, і, збивши конем першого, Тубілай рубонув

наступного, тільки той якимось дивом устиг вихопити шаблю і навіть зумів її втримати після удару яничар-аги. Він-то і вдарив потім Ханіма, який наступним, услід за Бастюрком кинувся у прорив.

Вони зрівнялися, і Ханім осадив стікаючого кров'ю скакуна, який і сам уже готовий був упасти. Що це замислив ага? Повернувся по нього? А чому ж разом із полонянкою? Ханім зрозумів усе лише тієї миті, коли просвистів ятаган. А скрику дівчини він уже не почув. Розрубана голова Ханіма похилилася на груди. А Тубілай, підхопивши поводдя його пораненого скакуна, звернув зі сліду, прямуючи у низину, де кілька верб пообростали очеретом і проглядався вузький потічок.

Тіло Ханіма вже випало зі сідла, й, озирнувшись іще раз, Тубілай залишив пораненого коня, який тепер спотикався, ледве переставляючи ноги, а сам верхи перескочив потічок і заїхав до яру. Звуки наближення переслідувачів уже долітали до його вух. Кінь Ханіма важко поводив боками. Тепер вони не звернуть з основного сліду, побачивши, хто залишив оцей. Усе на грудях Тубілая змгло, адже їхав, увесь час притискаючи до себе полонянку, її гаряче тіло. А дівчина виявилася на диво легкою, тендітною. Наче пір'їнка. Не такою, як більшість невірних, котрих продавали у Кафі, а потім вони потрапляли до їхніх гаремів. Ті — тлусті, грудасті та якісь драглисті. Вона — тоненька, немов лоза, хоч удвоє складай і ховай до кишені. При усіх султанових дивацтвах його смак щодо жінок тепер зіграв на руку.

Але насправді складати її удвоє Тубілай не збирався. Це диво не мусить пожмакатися, поки доїде до Істамбула. Інакше він не зможе виконати дивне бажання повелителя. Вона доїде. І тоді султан пробачить йому не те що втрату сотні кращих яничарів — узагалі все. І озолотить його.

Тубілай, узявши руки дівчини, завів їх за спину, збираючись зв'язати. І цієї миті вона, розуміючи, для чого це він робить, вигнулася, немов куна, й уп'ялася зубами у його обличчя, намагаючись звільнити руки. Біль був дикий, і його пальці мимоволі схопили горло полонянки. Лише якесь диво зупинило їхній останній рух, не давши зламати гортанку дівчини. Напевно, розуміння, що цього султан не пробачить. А вона, так і не зумівши видерти рук із лещат його вільної долоні, намертво замкнула зуби, дихаючи у щоку викрадача. Тубілай міцно стискав однією рукою обидва її тонких і вже безсилим зап'ястя,

намагаючись іншою так притиснути обличчя дівчини до свого, щоб не дати їй дихати. І тоді вона розтисне зуби.

Тупіт численних коней наближався. І якби це було можливо, він би видер зуби полонянки зі свого обличчя разом зі шкірою. От тільки, чи витримають вони? Бо ж такі самі тендітні, як і вся дівчина. А повелитель цього не пробачить. Тому і божеволів од болю, чекаючи її «милості» та ризикуючи загубити взагалі усе. А миттєвості тяглися, наче густа кров по шиї. І вона продовжувала дихати — переривчасто, зі звуком, стогнучи з останніх зусиль і розмазуючи його кров. Тільки б не захлинулася нею...

І раптом біль минувся. А натомість з'явилося щось нове. Відчуття, що ця, притиснута до власного тіла жінка була частиною того, що його чомусь хвилювало — цього степу, сонця, вітру — не таких, як у Туреччині, чимось незрозумілих і наче знайомих. І разом з тим зараз вона, уп'явшись намертво, була наче як його частиною. Уявляв, як його кров, що завжди належала всемогутньому Аллахові, змішується з кров'ю та слиною цієї невірної — такої казково прекрасної. Усе це загрожувало відібрати розум. Тубілай відчув, що якби міг вирішувати сам для себе — то хотів би, щоб її зуби не розтискались іще довго, а дихання було ще ближчим... Він іще сильніше притиснув до свого обличчя голову дівчини. Якщо це божевільне дихання не зупиниться, він таки втратить розум і тоді однаково не виконає своєї місії.

Воно зупинилося — її дихання. Якраз тієї останньої миті, коли яничар-ага ще міг володіти собою.

Друга освіта

Я отримав дивне завдання, з яким упорався просто блискуче. Була глибока ніч, коли інструмент, яким мене озброїли, почав тихо підлазити під дерев'яну раму вікна на першому поверсі міської поліклініки. Ця стіна стояла до огорожі, за якою тягнувся ряд кущів, і бачити мене ніхто не міг. Звісно, руки були наче не своїми, коли виконували таку незвичну роботу. Одного разу скрипнуло гучніше. Зрештою рама подалася, і я вліз у темний коридор, де навіть від обережних кроків ішла луна. Я був тут останніх два дні цілком легально, тому легко знайшов по стіні вихід на сходи й піднявся на третій поверх. До коридорних вікон потрапляло світло зі сусідніх будівель, і я навіть прочитав табличку на дверях із номером 34. Другий інструмент підсунув під планку дверей там, де був замок. От тепер скреготнуло добряче! Серце моє бухало на всі груди, хоча злам цей відбувався не у банку, а в закладі, де навіть нема сторожа. Далі пішло легше. Двері з номером 12 на другому поверсі відчинив без проблем. Нічого не взявши, але перекинувши папери в ящиках столів і шафах, я виліз через те саме вікно і втулив раму на місце.

Три дні мене не чіпали, а потім був новий наказ. У камері схову, номер якої мені повідомили, я взяв гроші — сто тисяч гривень і цього ж дня в автосалоні купив «ниву-шевроле». Папери оформив на себе офіційним шляхом, що потягло ще два дні, а потім вирушив у Тернопільську область шукати хутір Діброву. Це виявилася глухомань дай боже. Район містечка Бережани, але в таких лісах... По карті це практично межувало з Івано-Франківською областю. Боротьба зі звичкою оглядатися давалася важко, але мене попереджали, що позбутися її треба обов'язково. І я намагався озиратися непомітно. Останніх двадцять кілометрів горбатої та безлюдної дороги — міг заручитися — за мною не стежив ніхто. Жодної машини не було поруч, і лише іноді якась розвалюха траплялася назустріч. Моє ж авто люди, які пасли корів, завжди проводжали очима. Напевно, сюди рідко заїжджав хтось незнайомий.

Колії у тій Діброві були настільки глибокими, що я ледве продерся навіть таким всюдиходом. Потім мені вдалося знайти напіврозвалену

будівлю на краю хутора. Я сподівався, що це вона, оскільки інших поблизу не бачив. Частина її була зведена з цегли, частина — з каменю. Цеглу селяни поступово розібрали, камінь так і лишився. Я провів там кілька годин, обшукуючи закутки. За стіною, ззовні будівлі, знайшов яму завглибшки близько метра, яка позаростала кропивою, стінки її обсипалися. Можливо, це і була схованка, яку мені наказали шукати. Я не розумів нічого — навіщо? Який сенс у цьому всьому? Тим паче, зважаючи на своє минуле, я очікував дещо інших завдань.

Потім я їздив навколишніми хуторами і розпитував про якихось Андрусевичів — батька та сина. Ніхто нічого не знав. Люди замислювалися, знизували плечима, і я їхав далі. Лише у Слов'ятині кілька селян сказали, що донедавна тут жили батько та син, із приїжджих, які начебто пробували займатися фермерством, але кілька років їх тут уже нема. От тільки не були вони Андрусевичами.

Із цими результатами я й повернувся назад до Чернівців, у свій готельний номер. Ніхто не забавив мене звіту про поїздку, а ще за два дні мені наказали виїхати до Славути Хмельницької області, користуючись тією самою машиною. Там я залишив її на стоянці й пересів у чорного «опеля», котрим проїхав кілька кілометрів глухими дорогами до зустрічі з червоною «сімкою». На ній мене і завезли до якогось складу. Приміщення, куди заїхала «лада», було величезне. Усередині — залишки цементу в мішках, решта виметено. Не те слово — вилизано. У куті вимурувано з цегли приміщення з віконцем. Там кілька кімнат. Мені одразу показали моє ліжко, дали їсти, й увечері все розпочалося. Ще раз нагадали про заборону зайвих запитань, дали спортивний костюм, і я почав мотати кола по складу. Потім кілька фізичних вправ до втоми. А далі довелося сидіти за столом навпроти свого теперішнього, скажімо так, — безпосереднього боса. А як ще назвати цю людину?

Мені читали дивні лекції сам на сам. А радше це було репетиторство. Про конспірацію, стеження, способи проникнення у приміщення, замітання слідів, користування різними пристроями типу відмичок, засобів зв'язку. Другого ж дня після прибуття сюди я почав засвоювати основи рукопашного бою та володіння різною зброєю. У склад час од часу заїжджали нові, інакші машини, і я вчився їздити на них. Навіть трактори потрапили сюди за кілька тижнів. Окрім цього, я тільки їв і спав — і те й інше у необхідній кількості.

Відтепер у мене не було нічого свого, особистого. Відібрали, звісно, й документи. Білизна, одяг — усе мені давали. Мотузок, на якому трималося моє найближче минуле, також перетяли. Під суворим наглядом я зателефонував Оксані й повідомив, що вже у Штатах і, напевно, тепер на постійно. А їй сказав чекати на папери, що їх за усіма правилами засвідчив нотаріус. Ці самі папери увечері підписав і я, тепер не сумніваючись — їх передадуть Оксані, яка невдовзі стане власницею кафе «Артист». А потім мене там просто забудуть. Назавжди. І ніхто завдяки такому розв'язанню проблеми не шукатиме. Отже, моє повернення не передбачено.

Той, хто мав зі мною справу, звався Ілля. Він же вечорами давав мені уроки англійської та німецької мов. Усе робив поступово, але навчання тривало на повну потужність. Запитувати щось тут було справді неможливо, крім запитань суто з підготовки. Мій учитель не любив зустрічатися зі мною поглядом і робив це лише у крайніх випадках, за необхідності пояснити якісь непрості речі.

А щовечора, падаючи у ліжку після годинного блоку новин по відео, я намагався думати про те, що усе це могло б означати. Мало вигляд, наче з мене готують такого собі диверсанта або агента якоїсь секретної служби. А кому ще може знадобитися увесь цей комплекс навичок? От тільки одна думка заводила мене до глухого кута — чому я? Чому саме я?

Спеца такого профілю належало б готувати з молодих років. Засвоїти такий фах, стати досконалим — на це потрібен час. Значний відрізок часу. А мені вже роки дай боже... Ну, нехай здоров'ям не обділений, не дурний, однак... Пізно вже з мене суперагента ліпити. Не вийде. Отакому, як цей Ілля, завжди програю за усіма параметрами. Отже, є якась конкретна причина, що потрібен їм я, а не хтось інший. Саме я повинен якомога краще володіти усіма навичками, щоб мати шанс, очевидно, виконати якусь справу. І я продовжував марно плутатися у припущеннях, поки не провалювався у сон.

Кажуть, що людина до усього звикає. Я не зміг звикнути бути у когось на мушці, проте відчуття жаху, паніки притупилося, вляглося. І думки про це втратили нервозність та безнадійність. Добряче допомогли й уроки аутотренінгу, психології у викладанні того ж Іллі. Й відтоді я захопився за навчання повною мірою, намагаючись узяти від них усе, що можливо. Мені спокійніше думалося про те, що оскільки

вчать усьому цьому, то, очевидно, до чогось готують. Отже, куля моя прилетить не скоро. А за той час зможу щось зрозуміти і щось придумати. Тільки вчіть мене краще...

За неповних два місяці я звик почуватися набагато впевненіше і залишив стіни складу лише раз. Удвох з Іллею нас конспіративно доставили до Рівненського аеропорту, а приземлилися ми у Харкові. Зійшов з літака я сам. Винайнявши номер у призначеному готелі, я три дні, а точніше — ночі «громив» харківські поліклініки. Вочевидь чомусь саме медичні заклади відповідали уподобанням моїх нових хазяїв. І враховуючи усі мої набуті навички, робота була елементарною — я зламував двері з вказаними номерами, заходив і виходив, нічого не забравши. Усе. Кому й навіщо це потрібно, збагнути було важко. Хоч остання ніч супроводжувалася пригодами. Мене застукали. Напевно, хтось щось побачив і зателефонував до міліції. А попередні злами були зафіксовані, тому й приїхали швидко. Вікно для можливої втечі я завбачливо залишив відчиненим. Тому, пробігшись коридорами, скочив у клумбу і, перемахнувши паркан цієї установи, став недосяжним для стражів порядку. Навіть іронія про те, що ніколи ще суперагента не зловили працівники міліції, напросилася мимоволі.

До Рівного я повертався сам. Було дике бажання уночі в темному харківському провулку звернути убік і ніколи не потрапити до готелю «Україна». Тільки я не вірив, що це дасть бажаний результат. Найімовірніше, через кілька днів у Львові або Вінниці прилетить без звуку куля і розмаже голову ще одного пенсіонера або пенсіонерки, яка сидітиме поруч та ні сном ні духом... Щоб укотре настрахати мене, поставити на місце. А можливо, цього разу мішенню нарешті стане моя голова.

Дивна жінка

Вона була справді такою. Важке біляве волосся, укладене в оригінальну зачіску, вишуканий діловий костюм на фігурі, якою не намилуєшся. Що вже казати про без перебільшення божевільні ноги у модельному взутті на підборах. А манера триматися повністю відповідала спокійному, впевненому та розкутому виразу гарного обличчя. Голос цієї жінки звучав наче з висоти, і тембр його та інтонації будь-кому мали би довести, хто є хто. От тільки в одному я помилявся. По-справжньому дивною вона була аж ніяк не з цих причин. А дійсної причини, чому її слід уважати такою, я поки що не знав.

— Пані Інго, — якомога ввічливіше сказав я. — Змушений особисто просити вас. У мене просто виходу нема. Прошу вас — вникніть у моє становище. Я так розумію, вам пояснили, у чому справа...

— Так, мені пояснили, — промовили її губи, — і я також уважаю, що у вас нема виходу, бо я на це не піду. І ви теж мусите мене зрозуміти.

— Пані Інго, — доводив я, — ваша фірма не постраждає. Частина належних грошей я даю вже, розумієте? Готівкою. Друга частина — протягом тижня. Поки той, інший клієнт, почне сплачувати вам дивіденди... Уявляєте?

— Уявляю, — сказала вона. — Але є добре ім'я фірми. Воно вартує більше, ніж гроші. А якщо я зроблю те, про що ви просите, клієнт, якого «кину», піде ображений. Солідний клієнт. А це обов'язково відіб'ється на нашому майбутньому.

— Але можна знайти компроміси, — я не здавався. — Ну, чисто по людськи прошу. Я не винен, що запізнився на день! Просто невдача, непередбачена. Це мені вважайте — смерть!

Тут я був, звісно, на коні. Згадалися артистичні таланти, що відкрив та розвинув у мені свого часу Костянтин. У цьому ампула Ілля, котрий вантажив оцим завданням, їй-богу, не мав що мені передати.

— Ви пробачте, — криво, однак усе-таки мило посміхнулася вона, — не вмію я проливати сліз над чужими історіями і не маю змоги дискутувати з вами.

Мені пропонували звернутися за місяць, коли відкриються нові можливості, та вказували на двері. Не скажу, щоб я зачинив їх з особливо важким відчуттям. Із одного боку, все йшло за планом, навіть враховуючи її категоричну відмову. З іншого — поклавши руку на серце, мені не час було перейматися питанням, що ці неперевірені ніжки ніколи не будуть моїми. Адже у мене була інша, набагато серйозніша «гризота».

Тиждень і ще два дні я натхненно засвоював науку Іллі, знаючи, що на десятий день виїду своєю «нивою» до Дніпропетровська. Так і сталося. У заздалегідь відомий час я стояв на побитій дорозі за міською смугою «Дніпра» і чекав. Приймач передавав новини. Тут, де я був до певних меж відданий самому собі, слухати їх увійшло у звичку. Якщо Ілля примушував робити це, отже, воно могло знадобитися. Найгучнішою подією останніх днів був крах Українських мереж мобільного зв'язку. Говорили про якусь атаку хакерів, через що зв'язок практично припинився, хоча й обіцяли його швидке налагодження.

Падав дощ, неприємний, з вітром. Я навіть увімкнув пічку, не бажаючи мерзнути, хоча була й не зима. Ця жінка поставала в уяві без особливих зусиль. Ще б пак, таку не запам'ятати! І від думки про близьку зустріч одразу починало холонути всередині, хоча, зізнатися, холонути і так було від чого. Дивина. Образ, котрий виникав переді мною, був повністю позбавлений і найменшого романтизму. Просто... Одне слово, абсолютно досконала жінка. Я завжди гадав — чи бувають такі насправді? Виявилось — бувають. І з одною у найближчі години мене чекала зустріч.

Сірий «опель» пригальмував біля свого узбіччя, а потім «передумав» зупинятися. Це був умовний знак, і я рушив з місця, розвертаючись за ним. Зараз. Щітки працювали на повну силу, а з-під коліс розліталася вода. Погода — гірше не придумаєш. Ми звернули з об'їзної на якусь не надто широку дорогу, і за годину їзди я побачив її. Але подібні жінки навіть у такій ситуації виглядають круто. Піднявши комір жакетки, вона махала «моєму» «опелю», намагаючись зупинити. А дощ крізь парасольку сік по її шикарній лакованій зачісці. Звісно, «опель» не зупинився. Я також. Дозволив собі насолодитися, прогнавши метрів так зо двісті уперед, і лише тоді почав гальмувати. А задом здавав узагалі помаленьку. «Шевролетка» моя зупинилася

навпроти неї, і склопідйомник флегматично загудів, опускаючи скло. Я мовчки запитливо вирячився на цю «супервумен».

— Послухайте! У мене машина поламалася серйозно. Я так не вписуюся... Навіть таксі не можу з мобільного викликати — усе як на зло... — навіть вимовляючи ці слова, її голос та інтонації однаково давали зрозуміти, хто тут є хто.

— По-перше, доброго дня, — промовив я і додав: — пані Інго.

Вона була шокована лише перші секунди. Так, упізнала.

— О, б-блін... Т-так... Навмисно не придумаєш... — вражено похитала головою.

— Дійсно, — я погодився. — Іноді зайвий раз переконаєшся, що світ тісний. То що там, кажете — смерть? Запізнюєтесь? Розумію. Буває. А потім приходите туди, а там якийсь ввічливий і порядний чоловік пояснить, що вже пізно. І по барабану йому будуть ваші молитви. Хоча... гарну жінку можуть і послухати.

— Ну, ось... — мовила вона, опускаючи парасольку. — І це також наче навмисно. Послухайте, давайте по-діловому. Я вам добре заплачу за те, що ви дотягнете мене до міста. Скільки хочете за це?

— Ніскільки. Я вже за вашого сприяння наївся грошима під зав'язку. І ваших кілька папірців мене не врятують.

Давши від душі по газах, я залишив її позаду. А потім, під'їхавши до узбіччя, повернувся впритул до її машини. Виліз під дощ, витягнув трос і почав пристосовувати для буксування «померлого» авто.

— Що збираєтесь робити? — запитала вона.

— А ви про що тільки-но просили? Відтягну вашу машину на стоянку, щоб її тут не розукурочили. А потім усе кину і завезу вас туди, куди ви запізнюєтесь. Сідайте, пані Інго, бо не встигнете. Нема гіршого, як не вписатися, повірте.

Вона, їй-богу, не знайшла, що відповісти. Прип'явши її «ауді», я сів у кабінку. Проте моя знайома була не з тих жінок, які розчулюються від такого. Тому завагалася лише якусь секунду, а потім мовила:

— Гаразд, їдемо. Там з'ясуємо.

Усе йшло за планом. Я зтягнув машину на стоянку, а потім повіз Інгу на завод штучних шкір, загублений у нетрях цього шкарадного містечка. Вона була стурбованою, щоб не сказати більшого, і запитала:

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ